

9. Tétel: A reformáció

I. A REFORMÁCIÓ OKAI:

- a római katolikus papok világias életet élnek, nagy a vagyonuk
- a reformáció közvetlen kiváltó oka az ún. **búcsúcédulák árusítása** volt. A búcsúcédula megvásárlása ellenében a pápa elengedte az egyházi büntetést. A belőlük származó jövedelemből fedezték a Szent Péter Bazilika építési költségeit.

II. NÉMET REFORMÁCIÓ: (LUTHER FELLÉPÉSE, TANÍTÁSA):

1517. október 31-én kiszegelte Luther a tanait **Wittenberg** kapujára (ez a reformáció kezdete):

- bűnt egyedül Isten bocsáthatja meg $\Rightarrow$ egyedül a hit által üdvözülni az ember
- a hit egyedüli forrása a Biblia
- nincs szükség költséges szertartásokra, hatalmas egyházi vagyonra, a pápai hatalomra. Luthert eretnekséggel vádolták a tanításai miatt, mire ő elfordult Rómától. Az 1521-es worms-i birodalmi gyűlésen Luthert tanai visszavonására szólították fel, de ő ezt nem tette meg, ezért birodalmi átokkal büntették (bárki büntetlenül megölhette). Bölcs Frigyes vette védelembe, Wartburg várában élt álnéven Luther (itt fordította németre a Bibliát, megteremtve ezzel a német irodalmi nyelv alapjait).

III. NÉMET REFORMÁCIÓ, VALLÁSHÁBORÚ:

1. **Harcok:** A reformáció eszméi gyorsan terjedtek, a szétagolt német területeken sok fejedelem Luther mellett állt, hogy így is tudja a hatalmát növelni. Az 1529-es speyeri birodalmi gyűlésen a római katolikus egyház korlátozni akarta Luther híveit, ami ellen ők protestáltak (= tiltakoztak). Innen ered a protestáns elnevezés.
2. **Megegyezés:** A katolikusok és a protestánsok között fegyveres harc kezdődött, aminek az **1555-ben** megkötött **augsburgi vallásbéke** vetett véget: „akié a föld, azé a vallás” –elv (a terület tulajdonosa határozza meg, hogy az ott élők milyen vallásúak legyenek)

IV. SVÁJCI REFORMÁCIÓ:

Református (kálvinista) egyház

Vezetője **Kálvin János** Genfben kerül, ahol prédikátor lesz, majd megkezdte egyháza szervezését:

- egyháza a Biblián alapul
- hirdette a predesztinációt, azaz eleve elrendelés tanát: Isten mindenkit eleve elrendelt üdvösségre vagy kárhozatra, s ez független a jó és rossz cselekedetektől.
- olcsó egyház, nincs fényűzés, a templomokat nem díszítik
- Egyházszervezete hasonlít a városok irányításához: az egyházat a lelkészek és a világi hívekből álló presbitérium közösen irányítja. Kálvin Genfben megszerezte az egyeduralkodó hatalmat, és diktátori hatalma lett. Kíméletlenül üldözte azokat, akik nem értettek vele egyet.

V. A REFORMÁCIÓ IRÁNYZATAI:

A protestáns vallásnak négy fő irányzata alakult ki

1. **Az evangélikus** (Luther)
2. **Az anabaptista** (Münzert)
3. **A református** (Kálvin)
4. **Az antitrinitárius** (Szervét Mihály)

Az ellenreformáció (katolikus megújulás)

Az ellenreformáció katolikus mozgalom a reformáció visszaszorítására.

A megújulás legfontosabb lépései:

1. 1540-ben Loyolai Ignác vezetésével megalakult a jezsuita rend (Jézus Társasága):
 - szigorú szabályok szerint élnek a szerzetesek, ahol nagyon fontos a tanulás
 - nagyon képzett, tanult tagjai vannak, akik vitába szállnak a protestáns vallásúakkal
 - feladataik: tanulás, tanítás és a katolikus hit terjesztése
2. **tridenti zsinat:**(1545-63):
 - betiltották a bűcsúcédulák árusítását
 - papnevelő intézeteket állítottak fel, hogy képzettebbek legyenek a papok
 - kiadták az Indexet (tiltott könyvek jegyzéke)
 - megújították az egyházfegyelmet
 - ügyeltek arra, hogy ne lehessenek a papok túl gazdagok.
3. Barokk stílus: építészeti stílus, amelyre jellemző az aranyozás, nagy magasságú épületek, túldíszítettség. az egyháznak az volt a célja, hogy ezzel is kifejezze az egyház jelentőségét.